

نگاهی به کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی سازمان ملل متحد

فروغ رحیمی^۱

تاریخچه

سازمان ملل متحد در ۲۴ اکتبر ۱۹۴۵ به عنوان سازمانی بین‌المللی متشکل از نمایندگان کشورهای مختلف تأسیس شد تا برای برقراری صلح و امنیت بین‌المللی تلاش کند. اندیشه تأسیس چنین سازمانی را رویداد غم‌انگیز جنگ جهانی دوم پدید آورد و آرمان نخست آن نجات نسل‌های آینده از مصیبت جنگ بود. در ۱۹۴۱، در منشور آتلانتیک، قراردادی مبنی بر ایجاد یک سیستم امنیت دائمی منعقد شد و پس از آن اصطلاح «ملل متحد» در سال ۱۹۴۲ با حضور نمایندگان آمریکا، انگلیس، شوروی، و چین به کار رفت. سرانجام در ۱۹۴۵، پنجاه کشور جهان منشور ملل متحد را برای حفظ صلح و امنیت جهانی، توسعه روابط دوستانه بین ملل، همکاری بین‌المللی برای حل مسائل اقتصادی و اجتماعی، احترام به حقوق بشر، و تحکیم صلح جهانی امضا کردند. سازمان ملل ۶ رکن اصلی دارد: مجمع عمومی، شورای امنیت، دبیرخانه، شورای اقتصادی و اجتماعی، شورای قیمومیت سرزمین‌های خودمختار، و دیوان بین‌المللی دادگستری لاهه (۱: ۲). این

ارکان خود ارگان‌ها و مؤسسات وابسته‌ای دارند. کارگزاری‌های تخصصی این سازمان نیز، که با قراردادهای امضا شده بین دولت‌ها تشکیل شده است، شامل سازمان‌های مختلفی می‌شود، مانند سازمان بین‌المللی کار، سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد، یونسکو، سازمان جهانی بهداشت، مؤسسه همکاری مالی بین‌المللی، اتحادیه پستی جهانی، صندوق بین‌المللی پول، سازمان بازرگانی بین‌المللی، و سازمان هواپیمایی بین‌المللی. با توجه به تعداد ارگان‌ها و کارگزاری‌های تخصصی سازمان ملل و فعالیت گسترده آنها در سطح بین‌المللی، بدیهی است که حجم اطلاعات تولید شده توسط ارگان‌های اصلی و وابسته سازمان ملل بسیار گسترده است. بنابراین، گردآوری و سازماندهی چنین حجمی از اطلاعات به سیستم اطلاعاتی پیچیده و دقیقی نیاز دارد که البته سازمان ملل از چنین سیستمی برخوردار است. از آن جمله می‌توان به کتابخانه‌های سازمان ملل اشاره کرد. دفاتر سازمان ملل متحد و ارگان‌های وابسته به آن در سراسر دنیا دارای کتابخانه‌های تخصصی هستند و اطلاعات

این سازمان را گردآوری می‌کنند. در میان این کتابخانه‌ها دو کتابخانه مقرر سازمان ملل در نیویورک و ژنو از اهمیت خاصی برخوردار هستند. کتابخانه‌های واسپاری این سازمان در سراسر جهان نیز نقش ویژه‌ای در دسترسی افراد به اطلاعات این سازمان ایفا می‌کنند. این تحقیق به بررسی کتابخانه مقرر سازمان ملل در نیویورک، که به کتابخانه داگ هامرشولد (دی.اچ.ال.^۲) معروف است، می‌پردازد. همچنین اشاره کوتاهی به کتابخانه‌های واسپاری آن دارد.

کتابخانه داگ هامرشولد

داگ هامر شولد در ۲۹ جولای ۱۹۰۵ در سوئد به دنیا آمد. پدرش نخست‌وزیر سوئد و رئیس بنیاد جایزه نوبل بود. داگ هامر قانون و اقتصاد را در استکهلم خواند و در ۱۹۵۲ به‌عنوان نماینده سوئد در سازمان ملل انتخاب شد. وی دو دوره دبیرکل سازمان ملل متحد بود. دوره اول کارش آرام؛ ولی دوره دوم با بحران کانال سوئز، جنگ لبنان، و جنگ‌های کنگو همراه بود. داگ هامر شولد در ۱۸ سپتامبر ۱۹۶۱ در سن ۵۶ سالگی در سانحه هواپیما و در حین سفر به آفریقا جان سپرد و بعد از مرگش جایزه صلح نوبل را دریافت کرد (۲). وی در ۱۹۵۵ به ایران سفر کرد. به منظور گرامی‌داشت یاد و خاطره وی کتابخانه مقرر سازمان ملل در نیویورک با اهدای ساختمانی از طرف بنیاد فورد در ۱۶ نوامبر ۱۹۶۱ به کتابخانه داگ هامر شولد معروف شد.

وظیفه اصلی کتابخانه تأمین نیازهای اطلاعاتی نمایندگان، کارمندان دبیرخانه، و دیگر گروه‌های رسمی سازمان ملل است تا با بالاترین سرعت و در محیطی امن و اقتصادی، مدارک و اطلاعات مورد نیاز خود را به دست آورند. هدف کتابخانه ارائه خدماتی مانند نگهداری مجموعه و آرشیو اسناد و انتشارات سازمان ملل، تولید و پردازش داده‌ها به منظور استفاده اعضا، و ایجاد شبکه کاربرمدار در تمام کتابخانه‌های سازمان ملل است. همچنین وظیفه دارد به منظور توزیع اطلاعات سازمان ملل در سراسر جهان کتابخانه‌های واسپاری ایجاد کند.

منابع، ساعت کار، خدمات

کتابخانه داگ هامر شولد، که از این پس آن را دی.اچ. می‌نامیم، از ۱۹۴۶ فعالیت دارد. منابع موجود در آن، از نظر پوشش جغرافیایی، در سطح جهان است و پوشش تاریخی آن به سال ۱۹۱۹ می‌رسد. منابع به زبان‌های رسمی سازمان ملل یعنی عربی، چینی، انگلیسی، فرانسه، روسی، اسپانیایی، و سایر زبان‌های رسیده به کتابخانه است. پوشش موضوعی آن شامل کلیه موضوعات مربوط به فعالیت‌ها و اهداف سازمان ملل و زیرمجموعه‌های آن است، مانند مطالعات محیطی، حقوق شهروندی، جمعیت، اقتصاد، صنایع و بازرگانی، فناوری انرژی، جغرافیا، محیط‌زیست انسانی، حقوق بین‌الملل، قضاوت، برنامه‌ریزی، علوم سیاسی، علوم طبیعی، زبان‌شناسی، مدیریت، علوم اجتماعی،

2. Dag hammerskjöld Library (DHL)

رفاه اجتماعی، جامعه‌شناسی، حمل نقل، و خدمات.

منابع قالب‌های مختلفی دارند مانند تکنگاشت‌ها، پایندها، گزارش‌ها، استانداردها، پایان‌نامه‌ها، طرح‌های تحقیقاتی، قوانین و مقررات، نقشه، و مدرک.

کتابخانه دی.اچ. از دوشنبه تا جمعه از ساعت ۹ تا ۱۷:۳۰ باز است. در زمان برگزاری مجمع عمومی (از سپتامبر تا دسامبر) ساعات کار آن به ۹ تا ۱۸ تغییر پیدا می‌کند. خدمات عمومی کتابخانه به اعضا عبارت است از:

۱. امانت. بیشتر منابع کتابخانه توسط کارمندان و اعضا به امانت می‌روند. مدت زمان معمول امانت ۲ هفته است. مجلات، مدارک، و انتشارات سازمان ملل و مجامع تخصصی به مدت یک هفته امانت داده می‌شود و قابل تمدید است. برخی مجموعه‌های خاص مانند مجموعه «ودرو ویلسون»^۳، مرجع، و حقوق امانت داده نمی‌شود؛ اما امکان عکس‌برداری یا استفاده از سیستم مدارک رسمی سازمان ملل^۴ وجود دارد.

۲. امانت بین کتابخانه‌ای. مدارک مورد نیاز محققان رسمی که خارج از مجموعه کتابخانه دی.اچ. است، به‌طور موقت و معمولاً برای ۴ هفته از دیگر کتابخانه‌ها به امانت گرفته می‌شود. آثار مرجع و آثار منتشر شده در سال جاری از طریق امانت بین کتابخانه‌ای قابل دسترس نیستند. به‌منظور تسهیل دسترسی به دیگر کتابخانه‌ها، کتابخانه دی.اچ. معرفی‌نامه‌ای جهت استفاده از سایر کتابخانه‌ها

به محققان می‌دهد. این کتابخانه رابطه خوبی با کتابخانه‌های محلی مهم و کتابخانه خواهرش در ژنو دارد. میانگین مدت زمان لازم برای درخواست امانت بین کتابخانه‌ای ۱۰ روز است و به دسترس‌پذیری کتابخانه بستگی دارد. درخواست‌ها به‌صورت حضوری، تلفنی، و پست الکترونیکی انجام می‌شود و امکان مشاوره با کتابدار مرجع نیز وجود دارد.

۳. خدمات مرجع. کتابداران مرجع جهت ارائه خدمات و کمک به مراجعان به‌صورت تلفنی و یا مراجعه حضوری و پست الکترونیکی در دسترس‌اند. مجموعه‌های مختلف کتابخانه مانند مجموعه عمومی، مجموعه نقشه‌ها، مجموعه حقوق، و مجموعه آماری، هر کدام میزهای مرجع خاصی دارند. (۹).

مجموعه‌ها

کتابخانه شامل مجموعه‌ای آرشیوی و جامع از منابع و انتشارات سازمان ملل و سازمان‌های وابسته است. این مجموعه شامل پیشینه‌های رسمی و مدارک و منابع مجمع عمومی سازمان ملل، شورای امنیت، شورای اقتصادی و اجتماعی، شورای قیمومیت سرزمین‌های غیرخودمختار، و دیوان بین‌المللی لاهه است. همچنین مدارک و انتشارات آژانس‌ها، کارگزاری‌ها، و نهادهای وابسته و برنامه‌هایی مانند برنامه جمعیت، برنامه عمران ملل متحد، برنامه محیط زیست، و یونیسف را در برمی‌گیرد. مجموعه‌هایی از مدارک منتخب و انتشارات کارگزاری‌های

تخصصی وابسته از جمله سازمان بین‌المللی کار، صندوق بین‌المللی پول، و بانک جهانی نیز در کتابخانه موجود است. مهم‌ترین مجموعه‌های این کتابخانه عبارتند از:

۱. مجموعه ودر و ویلسون. این بخش مجموعه‌ای منحصربه‌فرد از اطلاعات دربارهٔ جامعه ملل، انتشارات مربوط به تاریخچه سیاسی دنیا، حرکات صلح طلبانه و روابط بین‌المللی در سطح جهان، بین دو جنگ جهانی را دربر می‌گیرد. این مجموعه با هدیه‌ای از بنیاد ودر و ویلسون در ۱۹۵۰ پایه‌گذاری شد و در حال حاضر شامل حدوداً ۸۶۰۰ جلد از مدارک جامعه ملل و ۶۵۰۰ عنوان از کتاب‌های مرتبط و جزوه‌هاست و مدارک اجلاس، شوراها و کمیته‌ها، نشست‌ها، و نیز بدنه‌های فرعی مجمع و سازمان‌های ذی‌نفع مثل سازمان بهداشت جهانی، سازمان بین‌المللی همکاری‌های فکری، و اداره بین‌المللی کار را در خود جای داده است. منابع این مجموعه به امانت نمی‌روند، اما در قرائتخانه قابل استفاده‌اند.

۲. مجموعه تاریخ شفاهی. این مجموعه شامل مجموعه‌ای از مصاحبه‌های شخصیت‌های معروف جهان با سازمان ملل در طول عمر این سازمان است. مجموعه در شکل‌ها و قالب‌های آوانوخته همراه با نوارهای صوتی، کلیپ‌های روزنامه‌ها، و کتاب‌ها و عکس‌ها ارائه شده که در قرائتخانه شماره L-260 کتابخانه و نیز در کتابخانه یادمان استرلینگ^۵ در دانشگاه ییل قرار دارد. ابزارهای لازم برای استماع، ضبط،

و فتوکپی نیز برای استفاده‌کنندگان مجموعه موجود است.

۳. مجموعه خارجی. این مجموعه تعهد کتابخانه را برای تهیه مواد جاری نشان می‌دهد که به حوزه وسیع‌تری از کارهای سازمان ملل مثل انرژی، حمل و نقل، و توسعه اجتماعی مربوط می‌شود. کتابخانه مجموعه معتبری از ۴۰۰ هزار کتاب، روزنامه، نشریه، و نقشه‌های مربوط به سازمان ملل را، با هدف رسیدن به تعادل ملی و زبانی و انعکاس نظریات گوناگون، جمع‌آوری می‌کند.

۴. مجموعه نشریات. کتابخانه بیش از ۱۰ هزار عنوان نشریه و ۱۴۰ عنوان روزنامه دریافت می‌کند. به‌طور تقریبی ۳۰۰ نشریه با اطلاعات عمومی در سالن مطالعه نشریات (L-B1-10) قرار دارد.

۵. مجموعه موضوعی سازمان ملل^۶. شامل مجموعه‌ای گسترده از منابعی است که دربارهٔ سازمان ملل و واحدهای تخصصی آن به رشتهٔ تحریر در آمده است. این مجموعه همراه با مجموعه عمومی نگهداری می‌شود و می‌توان از آن در محیط کتابخانه استفاده کرد.

۶. مجموعه حقوقی. این مجموعه در سالن آبراهام اچ. فلر^۷ با پوشش موضوعی ارتباطات بین‌المللی و قانون بین‌المللی عمومی و خصوصی و برای رفع نیاز مراکز کار قانونی قرار گرفته است.

۷. مجموعه نقشه‌ها. کتابخانه مجموعه برجسته‌ای با بیش از ۸۰ هزار نقشه و ۳۰۰ اطلس، جاینامه، راهنمای مسافرت، و دیگر

5. Sterling Memorial

7. Abraham H. Feller

6. United Nations External (UNX)

مراجع جغرافیایی دارد. این منابع همراه با اطلاعاتی در مورد پرچم کشورها، مرزها، نام پایتخت‌ها، نام‌های محلی و ملی در اتاق L-282 جهت استفاده درون کتابخانه قرار گرفته‌اند. امکان کپی‌برداری وجود دارد و برای تسهیل کار با اطلس و نقشه‌ها میزهای بزرگ نوری در این بخش وجود دارد. در بخش کارتوگرافی سازمان ملل، اطلاعات و منابع جغرافیایی، و نقشه‌های مختلف از جمله بیش از ۱۰۰ نقشه عمومی با فرمت پی.دی.اف. و با بهترین کیفیت ارائه شده‌اند.

۸. مجموعه آماری. این مجموعه شامل انتشارات رسمی آماری و اقتصادی از بیشتر کشورهای جهان و بیشتر سازمان‌های دولتی و غیردولتی است (۶).

خدمات ویژه

۱. سیستم دسترسی به مدارک رسمی سازمان ملل. برای دسترسی راحت به منابع رسمی سازمان ملل، پایگاه اطلاعاتی تمام متن این مدارک از طریق رایانه‌های موجود در قرائتخانه‌ها قابل دسترسی است.

۲. ایستگاه‌های کاری عمومی اینترنت. تعدادی پایانه متصل به اینترنت در قرائتخانه‌ها و میز مرجع عمومی کتابخانه قرار گرفته‌اند. خدمات این قسمت براساس تقدم حضور افراد در همان روز در محل ایستگاه-های کاری ارائه می‌شود.

۳. آموزش. کتابخانه برای مراجعان مختلف خود برنامه‌های آموزشی وسیعی دارد که شامل کلاس‌هایی برای آشنایی با استفاده از فهرست

پیوسته کتابخانه (ا.دی.اس.) و استفاده از سیستم UN-Info-Quest است که دسترسی کاربران را به صدها هزار مدرک سازمان ملل تسهیل می‌کند. کلاس‌های اضافی نیز برای آشنایی با ریزه‌کاری‌های استفاده از مدارک سازمان ملل، اینترنت، و منابع پیوسته موجود در کتابخانه و نیز آشنایی با اطلاعات موجود در مجموعه نقشه کتابخانه برگزار می‌شود. تمام آموزش‌ها در نیویورک و به زبان انگلیسی ارائه می‌شود. تقویم ماهانه، تاریخ و نوع آموزش‌ها را ارائه می‌دهد. برخی دروس به صورت فایل‌های ارائه مطالب^۸ و به صورت الکترونیکی در دسترس‌اند و کاربران می‌توانند با انتخاب آنها نسبت به ذخیره و یا باز کردن آنها اقدام کنند.

۴. اشاعه گزینشی اطلاعات^۹. براساس تقاضا، میز مرجع عمومی کتابخانه، روزانه کاربران را از اخبار مربوط به سازمان ملل، اخبار جهان، و اطلاعات اضافه شده به کتابخانه از طریق خدمات پیوسته‌ای که کتابخانه مشترک است، آگاه می‌کند. این اطلاعات به صورت گزینشی و بر حسب نیاز کاربر ارسال می‌شوند. کاربران همچنین می‌توانند از منابع جدید رسیده به کتابخانه در موضوعات مورد علاقه خود مطلع شوند.

۵. دیجیتالی کردن. برنامه دیجیتالی کردن کتابخانه دی.اچ. اسناد پیش از ۱۹۹۲ را که بر روی ریزبرگه و یا کاغذ قرار دارند، پویش (اسکن) کرده و به فایل‌های الکترونیکی پی.دی.اف. تبدیل می‌کند. سپس این فایل‌های الکترونیکی به سیستم اسناد رسمی سازمان ملل (ا.دی.اس.) اضافه می‌شوند. به منظور

ذخیره و بازیابی اسناد در اشکال الکترونیکی، هدف اولیه برنامه دیجیتالی کردن مربوط به اسناد پارلمانی شورای امنیت و مجمع عمومی به ۶ زبان رسمی سازمان ملل است.

۶. **نمایه‌سازی مدارک سازمان ملل.** کتابخانه دی.اچ. وظیفه کنترل کتابشناختی مدارک سازمان ملل را برعهده دارد. کتابخانه از طریق سیستم اطلاعات کتابشناختی خود، نمایه‌سازی انتشارات و مدارک منتشرشده سازمان ملل در نیویورک، ژنو، وین، و نیز سایر زیرمجموعه‌های سازمان ملل و کمیسیون‌های منطقه‌ای را انجام می‌دهد.

۷. **راهنمای خدمات.** در این بخش شماره تلفن، دورنگار، پست الکترونیکی، شماره سالن‌های مختلف کتابخانه از جمله میز مرجع، امانت، نشریات کتابخانه‌های شعبه، و کتابخانه‌های حقوقی وجود دارد.

محصولات و انتشارات

۱. **نمایه اسناد سازمان ملل.** نمایه‌ای از تمام انتشارات سازمان ملل است که توسط دفاتر آن در سراسر دنیا به کتابخانه می‌رسد. این اسناد براساس نشانه مدارک سازمان ملل مرتب شده‌اند و شامل نمایه موضوع، عنوان، و نویسنده است. این نمایه به صورت فصلی روزآمد می‌شود و در پایان هر سال نمایه درهمکرد موضوع، عنوان، و نویسنده منتشر می‌شود.

۲. **نمایه خلاصه مذاکرات سازمان‌های اصلی سازمان ملل.** این نمایه شامل مباحث و تصمیمات اتخاذشده در جلسات مهم ارگان‌های سازمان ملل و نتایج رأی‌گیری‌ها و

نمایه سخنرانی‌هاست. نمایه جلسات مجمع عمومی، شورای امنیت، شورای اقتصادی و اجتماعی، و شورای قیمومیت در پایان هر نشست یا سال منتشر می‌شود.

۳. **راهنمای جست‌وجو.** این راهنما طیف وسیعی از اسناد و انتشارات گوناگون همچون گزارشات، قطعنامه‌ها، انتشارات فروشی و مطبوعاتی سازمان ملل، و دستورالعمل کار با آنها را نشان می‌دهد.

۴. **سیستم اطلاعات کتابشناختی سازمان ملل^{۱۰}.**

۵. UNBISPLUS

۶. اصطلاحنامه UNBIS

۷. خدمات اطلاعاتی سازمان ملل: UN-I-QUE

۸. **دیگر عناوین منتشره:** شامل راهنمای مختصر اسناد سازمان ملل (۱۹۹۴)، فهرست منابع مرجع سازمان ملل (۱۹۹۵)، و نشانه مدارک سازمان ملل (۱۹۴۶-۱۹۹۶) است (۱۰).

نشانه مدارک سازمان ملل

در قسمت‌های مختلف این تحقیق و در نتایج جست‌وجوهای انجام شده به نشانه‌های مدارک سازمان ملل برخوردیم خورد. این نشانه‌ها به‌عنوان یک توصیفگر منحصر به فرد برای هر کدام از مدارک این سازمان عمل می‌کنند و ترکیبی از ارقام و حروف هستند که هر قسمت به‌وسیله یک خط مورب از قسمت بعدی جدا می‌شود.

این نشانه‌ها نشان‌دهنده ارگان منتشرکننده

دروازه مرکزی کتابخانه‌های سازمان ملل^{۱۱}

هرکدام از دفاتر سازمان ملل در کشورهای مختلف، کتابخانه‌ای جهت رفع نیازهای اطلاعاتی اعضای خود ایجاد کرده‌اند. در حال حاضر دفاتر سازمان ملل در شهرهای نیویورک، سانتیاگو، ژنو، وین، بیروت، آدیس آبابا، بانکوک، توکیو، آروشا، و نایروبی دارای کتابخانه هستند. منابع موجود در کتابخانه مربوط به ۶ ارگان اصلی و آژانس‌های وابسته به سازمان ملل است. با انتخاب هر کدام از این شهرها می‌توان اطلاعات عمومی در مورد کتابخانه را به دست آورد. در بخش جست‌وجوی منابع سازمان ملل می‌توان به وبسایت کتابخانه‌های سازمان ملل، پایگاه اطلاعاتی مدارک رسمی سازمان ملل (ا.دی.اس.) به صورت دسترسی آزاد و با کلمه عبور، پایگاه اطلاعات کتابشناختی سازمان ملل (یونیسس)، اصطلاحنامه یونیسس، UN-I-QUE، کتابخانه‌های واسپاری، مراکز اطلاعات سازمان ملل، و دیگر منابع تخصصی ارگان‌های سازمان ملل همچون حقوق بشر و صلح جهانی دست یافت.

کتابخانه‌های کوچک و منطقه‌ای

کتابخانه دی.اچ. به عنوان مرکز هدایت کتابخانه‌های سازمان ملل، وظیفه ایجاد و هدایت کتابخانه‌های واسپاری، کتابخانه‌های کوچک و منطقه‌ای و کتابخانه‌های دفاتر سازمان ملل در کشورهای مختلف را برعهده دارد. بیش از ۴۰۰ کتابخانه واسپاری در

مدرک، زمان انتشار، نوع مدرک، و شماره خاص مدرک در ارگان مربوط می‌باشند. راهنمای کاملی از این نشانه‌ها در سایت کتابخانه داگ هامر شولد موجود است. در جدول ۱ و ۲ فهرستی از اختصارات به کار رفته در این نشانه‌ها و چند نمونه از آنها را می‌بینیم.

جدول ۱. نمونه‌هایی از اختصارات به کار رفته در مدارک

سازمان ملل

A/-	General Assembly
S/-	Security Council
E/-	Economic and Social Council
ST/-	Secretariat
CRC/C/-	Committee on the Rights of the Child
DP/-	United Nations Development Programme
TD/-	United Nations Conference on Trade and Development
UNEP/-	United Nations Environment Programme

جدول ۲. نمونه‌ای از نشانه‌های مدارک سازمان ملل (۱۱)

<u>A/55/1</u>	General Assembly, 55th session, document no. 1
<u>A/CONF.157/PC/63/Add.4</u>	General Assembly, World Conference on Human Rights, Preparatory Committee, document no. 63, addendum no. 4
<u>E/CN.4/Sub.2/2003/38/Rev.2</u>	Economic and Social Council, Commission on Human Rights, Subcommission on the Promotion and Protection of Human Rights, year: 2003, document no. 38, revision no. 2

بیش از ۱۴۰ کشور دنیا، ۱۰ کتابخانه در دفتر سازمان ملل در کشورهای مختلف، و ۱۰ کتابخانه کوچک و منطقه‌ای زیر نظر این کتابخانه فعالیت می‌کنند. آژانس‌ها و کارگزاری‌های تخصصی سازمان ملل مانند فائو، یونسکو و یونیسف هر کدام کتابخانه‌ای مربوط به خود دارند که از آن به عنوان کتابخانه کوچک منطقه‌ای یاد می‌شود. در سال ۱۹۹۹ کتابخانه دی.اچ. برنامه‌ای تعاملی جهت ارائه کمک‌های فنی به این کتابخانه‌ها را آغاز کرد. اهداف این برنامه عبارتند از:

۱. توانا ساختن این کتابخانه‌ها جهت ارائه خدمات با کیفیت به مراجعان،
۲. جلوگیری از دوباره‌کاری توسط کتابخانه‌ها،
۳. گسترش شبکه‌ای و تسهیل اشتراک منابع،
۴. ترویج همکاری و گفت‌وگو میان کتابداران این کتابخانه‌ها، و
۵. تشویق تبادل تجربیات حرفه‌ای و آموزشی و توصیه استانداردها و کارکردهای مطلوب.

در حال حاضر، این برنامه، شبکه کتابخانه‌های سازمان ملل اعم از واسپاری، مراکز اطلاعات، و کتابخانه‌های منطقه‌ای را ایجاد کرده است. این شبکه به عنوان دروازه مرکزی اسناد و منابع الکترونیکی سازمان ملل، از طریق اینترنت قابل دسترسی است. برنامه کتابخانه‌های کوچک و منطقه‌ای بخشی از تعهد کتابخانه دی.اچ. جهت ایجاد پلی به دنیای

دیجیتالی است. شبکه کتابخانه‌های سازمان ملل دسترسی به کتابخانه‌های دیجیتالی مانند (کتابخانه دیجیتالی ایفلا و Digital Magazin Library)، اپک‌ها و مؤسسات کتابداری مانند ایفلا، ای.سی.آر.ال.^{۱۲}، و اسیست ای.ال.ای.^{۱۳} را ممکن می‌سازد.

SMLCAT^{۱۴} پایگاه کتابخانه‌های کوچک و منطقه‌ای است که دربرگیرنده فیلدهای اصلی مثل نویسنده، تالگان، عنوان، اطلاعات نشر، توصیفات فیزیکی، موضوع، شماره راهنما، شاپا، و شابک است. در این پایگاه اطلاعاتی امکان فهرستنویسی کتاب، نشریات ادواری، مقالات و انواع گوناگون اسناد همچون قطعنامه‌ها، تصمیمات، گزارش‌ها، معاهدات، و مواد دیداری و شنیداری میسر است. برای بازیابی سریع به هر دسته از اسناد کد واحدی تعلق گرفته است. به منظور تهیه فهرستی که از طریق شبکه در دسترس باشد، باید در انتخاب موضوعات یکدستی رعایت شود؛ به همین منظور اصطلاحنامه یونیسف به ۶ زبان رسمی سازمان ملل به صورت پیوسته در دسترس است. این کتابخانه‌ها نیازی به نمایه‌سازی مدارک سازمان ملل ندارند چون کتابخانه دی.اچ. کار نمایه‌سازی اسناد را، به منظور یکدستی، برعهده دارد (۱۶).

کتابخانه‌های واسپاری^{۱۵}

از سال ۱۹۴۶ کتابخانه دی.اچ. در نیویورک برای توزیع اسناد و انتشارات سازمان ملل جهت استفاده‌کنندگان سراسر

12. A.C.R.L

13. ASIST,ALA

14 . Small and Field Library Cataloge

15. UN Depository Libraries

دنیای سیستم کتابخانه‌های واسپاری را ایجاد کرد. در حال حاضر، بیش از ۴۰۰ کتابخانه در ۱۴۰ کشور دنیا منابع سازمان ملل را دریافت می‌کنند. عموم افراد می‌توانند بدون پرداخت هزینه از این منابع استفاده کنند. گروه انتشارات سازمان ملل با همکاری سرکتابدار کتابخانه و بررسی وضعیت دولت در کشور خواستار دریافت اسناد سازمان ملل، اجازه ایجاد کتابخانه‌های واسپاری جدید را تعیین می‌کنند. غالباً کتابخانه ملی و یا کتابخانه‌های تحقیقاتی پایتخت برای این منظور در نظر گرفته می‌شود. این واسپاری ممکن است ناقص یا کامل باشد. کتابخانه‌های با واسپاری ناقص، انتشارات مدون و مدارک رسمی سازمان ملل را دریافت می‌کنند؛ در حالی که کتابخانه‌های با واسپاری کامل مدارک و انتشارات مدون سازمان ملل و نیز مدارک سربرگ‌دار بدون صحافی را دریافت می‌کنند. تمام کتابخانه‌های واسپاری انتخاب شده، تعهد می‌کنند که منابع رسیده را در شرایطی مناسب زیر نظر کتابداری شایسته و متخصص نگهداری کنند، و با ایجاد سازماندهی مناسب، آنها را بدون دریافت وجهی در اختیار مراجعان قرار دهند. همچنین باید منابع واسپاری را از طریق امانت بین کتابخانه‌ای و یا فتوکپی در اختیار متقاضیان قرار دهند. در صورت عدم فعالیت کتابخانه، گروه انتشارات از ادامه همکاری با آنها خودداری می‌کند. سالانه مبلغ ۲۰۰ دلار برای واسپاری ناقص و ۳۰۰ دلار برای واسپاری کامل دریافت می‌شود. این مبلغ در کشورهای پیشرفته به ترتیب ۹۰۰ و ۱۴۰۰

دلار است. کتابخانه‌های واسپاری باید با دو عنوان کتاب <ساختار کتابخانه‌های UN>^{۱۶} و <اصول اداره کتابخانه‌های واسپاری>^{۱۷} آشنایی داشته باشند. برای حمایت از کتابخانه‌های واسپاری، کتابخانه دی.اچ. و کتابخانه ژنو سمینارهای آموزشی برای کتابداران این کتابخانه‌ها برگزار می‌کند. به علاوه، آموزش‌های پیوسته از طریق راهنمای جست‌وجوی اسناد سازمان ملل و دریافت اطلاعات روزآمد از طریق پست الکترونیکی امکان‌پذیر است. سازمان ملل چهار کتابخانه واسپاری در ایران دارد که عبارتند از:

۱. کتابخانه مرکز مطالعات بین‌المللی، دانشگاه تهران (واسپاری کامل)؛
۲. کتابخانه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی (واسپاری کامل)؛
۳. دانشگاه شهید بهشتی (واسپاری ناقص)؛ و
۴. کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد میرزای شیرازی، دانشگاه شیراز (واسپاری کامل) (۱۲).

مرکز اطلاع‌رسانی سازمان ملل متحد (یونیکس)^{۱۸}

در سال ۱۹۴۶، وظایف مرکز اطلاعات سازمان ملل که تحت نظر اداره اطلاعات همگانی فعالیت می‌کند، در مجمع عمومی به تصویب رسید. طی قطعنامه‌ای که همان سال توسط مجمع عمومی به تصویب رسید اعلام شد که سازمان ملل نمی‌تواند به اهدافی که برای آن به وجود آمده دست یابد، مگر

16. *Principles Governing United Nations Depository Libraries*
17. *Instructions for Depository Libraries Receiving United*

Nations Mateial

18. United Nations Information Centers Service (UNICS)

اینکه مردم جهان به طور کامل از اهداف و فعالیت‌های آن آگاه شوند. بنابراین، از اداره اطلاعات همگانی خواسته شد در سراسر جهان شعبه‌هایی تأسیس کند تا از این طریق اطمینان حاصل شود که مردم سراسر دنیا اطلاعات کاملی درباره سازمان ملل دریافت می‌کنند. شبکه مراکز اطلاع‌رسانی سازمان ملل متحد (یونیکس) و مراکز خدمات و دفاتر اداری آن در ۶۰ کشور جهان در واقع پل ارتباطی بین مردم سراسر جهان با مرکز سازمان ملل هستند. روزنامه‌نگاران، محققان، مریبان، و سازمان‌های غیردولتی نیز از خدمات یونیکس برای دسترسی به آخرین منابع اطلاعاتی در مورد سازمان ملل به زبان‌های محلی خود استفاده می‌کنند. حتی کودکان روستاهای دورافتاده می‌توانند در مورد سازمان و برنامه‌های آن از طریق برنامه‌های آموزشی با خبر شوند. در واقع یونیکس به مردم سراسر جهان، برای درک بهتر کارهای سازمان ملل، جهت ایجاد تغییر در زندگی‌شان کمک می‌کند. این مراکز، اطلاعات سازمان ملل را به بیش از ۸۰ زبان مختلف برمی‌گردانند. یونیکس انتشارات و خبرنامه‌های محلی نیز دارد که معمولاً بر روی آخرین اخبار و گزارش‌های سازمان ملل در مورد موضوعات محلی مانند قاچاق مواد مخدر، رشد جمعیت، بهداشت، و حقوق بشر تأکید می‌کند. به علاوه، بعضی از این مراکز خبرنامه‌های الکترونیکی به زبان محلی تهیه می‌کنند. این مراکز برای جذب مخاطبان بیشتر معمولاً با مراکز رادیو و تلویزیون ملی و محلی همکاری‌های گسترده‌ای دارند

و عموماً بخش‌های خبری و برنامه‌های مستند تحلیلی تهیه می‌کنند. چاپ مقالات در روزنامه‌های محلی نیز از اقدامات دیگر مراکز اطلاع‌رسانی محلی سازمان ملل متحد است. بیشتر خبرنگاران و روزنامه‌نگاران به این مراکز به‌عنوان پایگاه‌های اطلاعاتی معتبر سازمان ملل نگاه می‌کنند.

یونیکس فعالیت‌های زیادی را بر روی موضوعات اجتماعی و مرتبط با اهداف سازمان ملل با همکاری اعضای گروه‌های اجتماعی و سازمان‌های غیردولتی انجام می‌دهد و معمولاً این گروه‌ها و سازمان‌ها در برپایی سمینارها، نمایشگاه‌ها، و همایش‌های خود از آن به‌عنوان همکار استفاده می‌کنند. موضوعاتی مانند حقوق بشر، آموزش، محیط زیست، بهداشت عمومی، و مواد مخدر از جمله عناوین مورد بحث در این برنامه‌هاست.

در میان خدمات ارزشمندی که توسط یونیکس ارائه می‌شود، کتابخانه‌های مرجع آنها از اهمیت ویژه‌ای برخوردارند. این کتابخانه‌ها مجموعه‌ی جامعی از انتشارات، گزارش‌ها، و پیشینه‌های رسمی سازمان ملل را در اختیار عموم قرار می‌دهند. همچنین مجموعه‌های فیلم و نوارهای ویدئویی سازمان ملل نیز برای امانت به رسانه‌های عمومی، سازمان‌های غیردولتی، و مؤسسات آموزشی در اختیار این مراکز قرار دارد. امروزه با استفاده از فناوری‌های جدید ارتباطاتی مانند لوح‌های فشرده، اینترنت، و پست الکترونیکی، مراکز اطلاع‌رسانی توانسته‌اند مدارک را به صورت الکترونیکی از مقر سازمان دریافت کنند. در

حال حاضر دسترسی به مراکز اطلاع رسانی سازمان ملل در ۴۶ کشور دنیا به دو زبان (ملی و بین‌المللی) از طریق اینترنت قابل دسترسی است.

یکی از این شعبه‌ها، در ایران، در خیابان شریعتی تهران قرار دارد. مرکز اطلاعات تهران بخشی از شبکه جهانی بیش از ۶۰ مرکز اطلاعاتی است که وظیفه آنها اشاعه پیام صلح و توسعه سازمان ملل است. مراکز مذکور منبع اصلی اطلاعات درباره نظام سازمان ملل هستند و به‌عنوان رابطی فعال بین سازمان و رسانه‌های محلی و مؤسسات آموزشی و سازمان‌های دولتی و غیردولتی، اطلاعات روزآمدی درباره اهداف و فعالیت‌های سازمان ملل در زمینه‌های سیاسی، اقتصادی، اجتماعی، و امور انسان‌دوستانه به طیف وسیعی از متقاضیان ارائه می‌کنند. هنگامی که اداره اطلاعات همگانی شروع به اجرای قطعنامه مجمع عمومی کرد، ایران به عنوان یکی از اعضای مؤسس سازمان ملل، جزء اولین کشورهایی بود که در ۱۹۵۰، مرکز اطلاعات را تأسیس و فعالیت‌های خود را چند ماه بعد آغاز کرد. کار مرکز اطلاعات سازمان ملل متحد در تهران در سال ۱۹۸۰ به حال تعلیق در آمد و مجدداً در ۱۹۹۱ آغاز به کار کرد و پس از ورود اولین رئیس آن، بعد از پیروزی انقلاب اسلامی در ۱۹۹۴، به‌طور کامل فعال شد. مرکز اطلاعات سازمان ملل در ایران، کتابخانه‌ای با مجموعه‌ای غنی در تهران برپا کرده است. در این کتابخانه اسناد تاریخی درباره ملل متحد و فعالیت‌های آن مشتمل بر حفظ و ایجاد صلح و امنیت بین‌المللی،

حقوق بشر، مسائل اقتصادی و اجتماعی، توسعه، کاهش اثرات بلایای طبیعی محیط زیست، نظارت بر انتخابات، و منابع مرجع دیگر نظیر مباحثات مجمع عمومی و شورای امنیت و قطعنامه‌های صادره و گزارش‌ها، منابع، نشریات ادواری، و کتاب‌هایی درباره موضوعات گوناگون که توسط سازمان ملل، و کارگزاری‌های تخصصی آن منتشر می‌شود، موجود است. مرکز اطلاعات سازمان ملل در تهران توسط وسایل ارتباطی جدید از جمله پست الکترونیکی و اینترنت با ستاد ملل متحد در نیویورک ارتباط دارد و به‌طور روزمره خلاصه گزارش فعالیت‌های انجام شده توسط ملل متحد در سراسر جهان را دریافت می‌کند. از اطلاعاتی که دریافت می‌شود، اطلاعیه‌های مطبوعاتی در زمینه‌هایی که بیشتر مورد توجه ایران است تهیه شده و به رسانه‌های دیداری و شنیداری و جراید منبیره می‌شود. این کتابخانه به صفحه خانگی سازمان ملل و برخی پایگاه‌های اطلاعاتی این سازمان دسترسی مستقیم دارد و از لوح فشرده کتابشناختی منابع نیز استفاده می‌کند. یک مجموعه عکس و پوستر مربوط به سازمان ملل و مجموعه نوارهای ویدئویی این سازمان با موضوعاتی از قبیل توسعه اجتماعی، محیط زیست، و حفظ صلح نیز در کتابخانه موجود است. جدیدترین پوسترها با عنوان «سازمان ملل در خدمت ملل» نیز در آنجا وجود دارد، یکی از آنها پوستر گفت‌وگوی تمدن‌هاست که توسط ایران طراحی شده است. خدمات مشاوره، ارائه اطلاعات کتابشناختی، و راهنمایی و بازیابی

اطلاعات از پایگاه‌های مختلف سازمان ملل به مراجعان در محل کتابخانه ارائه می‌شود. برای هر مراجعه‌کننده تا حدود ۱۰ صفحه فتوکپی بدون هزینه انجام می‌شود. مراجعان باید از محل کار و یا تحصیل معرفی‌نامه داشته باشند و هنگام به امانت بردن منابع، کارت شناسایی معتبر به امانت بگذارند (۱۸).

ابزارهای دسترسی به اطلاعات در سازمان ملل متحد

شش ارگان اصلی سازمان ملل متحد و کلیه واحدها و مراکز وابسته، سالانه حجم گسترده‌ای از اطلاعات را در زمینه‌های موضوعی مختلف مرتبط با اهداف این سازمان تولید می‌کنند. چنان‌که گفتیم واحدهای مختلف در این سازمان مانند کتابخانه‌ها، و مراکز اطلاع‌رسانی سعی در ارائه بیشترین خدمات اطلاعاتی به مردم جهان دارند. برای جست‌وجو در منابع اطلاعاتی این سازمان، لازم است پایگاه‌های اطلاعاتی مختلفی که هرکدام گروهی از مدارک این سازمان را تحت پوشش قرار می‌دهند، مورد بررسی قرار گیرند تا بیشترین مدارک و منابع مرتبط بازبایی شوند. استفاده از پایگاه‌ها و سیستم‌های اطلاعاتی زیر برای دسترسی به اطلاعات در این سازمان پیشنهاد می‌شوند:

۱. سیستم خدمات اطلاعات کتابشناختی سازمان ملل (یونیس نت) ۱۹
- رکوردهای کتابشناختی
- فهرست اسناد، مدارک، و انتشارات سازمان

ملل نمایه شده توسط کتابخانه دی.اچ. و کتابخانه دفتر سازمان ملل در ژنو در شبکه اطلاعات کتابشناختی این کتابخانه موجود است. همچنین انتشارات فروشی و سایر منابع که در مجموعه‌های کتابخانه نیویورک و ژنو نگهداری می‌شود، در این سیستم قرار گرفته است. منابع موجود در این شبکه به سال ۱۹۷۹ برمی‌گردد و مدارک قدیمی‌تر نیز به تدریج به شبکه اضافه می‌شوند. این کار توسط کتابخانه دی.اچ. نیویورک و طبق یک برنامه زمان‌بندی شده صورت می‌گیرد. ناگفته نماند که شبکه فوق امکان دسترسی به تعداد فزاینده‌ای از منابع تمام متن را به شش زبان رسمی سازمان ملل (عربی، چینی، انگلیسی، فرانسه، روسی، و اسپانیایی) فراهم می‌کند. پیوندهایی نیز به متن کامل بعضی مدارک مجمع عمومی، شورای امنیت، شورای قیمومیت، و دادگاه لاهه، از ۱۹۴۶، در شبکه وجود دارد.

یونیس شامل فایل‌های زیر است:

فایل کتابشناختی که دربرگیرنده اسناد و انتشارات به زبان‌های مختلف، پیوند به قطعنامه‌های تصویب شده در مجمع عمومی، شورای امنیت و شورای اقتصادی و اجتماعی، تک‌نگاشت‌ها، و سریال‌هاست.

فایل نمایه سخنرانی‌ها که دربرگیرنده سخنرانی‌های ارائه شده در مجمع عمومی، شورای امنیت، شورای اقتصادی و اجتماعی از سال ۱۹۸۳ - (از جلسه سی‌وهشتم به بعد)، و شورای قیمومیت از ۱۹۸۲ - می‌باشد. امکان جست‌وجوی کلیدواژه‌ای و بررسی و تورق

فهرست عمومی ممکن است.

● پیشینه‌های رأی‌گیری که دربرگیرنده تمام قطعنامه‌های پذیرفته شده در شورای امنیت، از اولین سال کاری آن، و مجمع عمومی، از سال ۱۹۸۳ به بعد است. دسترسی به متن کامل قطعنامه‌ها میسر است. فایل‌های یونیسس شامل اصطلاحنامه و دیگر فایل‌های حمایتی مثل فهرست اسامی مستند و اسناد سازمان ملل است.

● یونیسس پلاس^{۲۰} که بر روی لوح فشرده نیز در دسترس است. این لوح فشرده که توسط کتابخانه دی.اچ تولید می‌شود، دسترسی به مدارک و انتشارات سازمان ملل را فراهم می‌کند و شامل اطلاعات کتابشناختی مدارک سازمان ملل، منابع غیر سازمان ملل، سخنرانی‌ها، متن کامل تصمیم‌گیری‌ها و اطلاعات رأی‌گیری‌های سازمان ملل می‌باشد. امکان جست‌وجو از طریق موضوع، نویسنده، عنوان، شابک، کشور محل نشر، نوع منبع، تاریخ، و زبان منبع برای کاربران وجود دارد. این لوح فشرده به صورت فصلی منتشر می‌شود.

● شیوه جست‌وجو

در بخش‌های مختلف این سیستم اطلاعات کتابشناختی اعم از پیشینه‌های کتابشناختی و رأی‌گیری، نمایه سخنرانی‌ها، امکان جست‌وجوی ساده و کلیدواژه‌ای (پیشرفته)، و تورق فهرست عمومی منابع موجود امکان‌پذیر است. در بخش جست‌وجوی کلیدواژه‌ای امکان جست‌وجو براساس ۲۳ کلید واژه نمایه شده وجود دارد، که البته ۵ کلیدواژه اول آن یعنی موضوع، عنوان، نویسنده و تالگان، یادداشت، و نشانه مدرک یا نشانه فروش اسناد سازمان ملل، بیشترین استفاده را دارند. با استفاده از عملگرهای بولی قابلیت ترکیب موارد فوق ممکن است. همچنین گزینه‌هایی مانند نوع پایگاه اطلاعاتی، نوع اثر مورد جست‌وجو، زبان و تاریخ انتشار، و چگونگی دسته‌بندی نتایج بازیابی شده جهت محدود کردن بررسی در این صفحه وجود دارد. هنگام جست‌وجو براساس شماره مدرک، علائم نقطه‌گذاری باید حذف شوند. در بخش جست‌وجوی

Bibliographic Record -- Keyword Search Indexes

Search by:

General Keyword

ebadi

Match all words

and

Title (All)

peace

Match all words

and

Title and Notes

Match all words

and

تصویر ۱. جعبه جست‌وجو در جست‌وجوی پیشرفته یونیسس نت

Databases UN Publications Non-UN Publications UN and Non-UN	Type of Material (A01) addresses, essays, etc., (A03) calendars/lists of conferences (A05) book reviews (A06) dissertations (A07) handbooks, manuals
Language Arabic Chinese English French Russian	Type of Records Article from Monograph Article from Journal Monograph Journal

تصویر ۲. فیلدهای مختلف در صفحه جست و جوی پیشرفته یونیس

برای هر مدرک انتخاب شده میسر است. اقلام بازیابی شده را می توان وارد فهرست شخصی و به طور مختصر یا کامل مشاهده کرد. امکان چاپ پیشینه ها و یا ارسال آنها به پست الکترونیکی دلخواه وجود دارد.

● اصطلاحنامه تخصصی سازمان ملل

اصطلاحنامه چند زبانه یونیس در ۱۹۸۱ توسط کتابخانه دی.اچ. تهیه شده است. این اصطلاحنامه، اصطلاحات فنی استفاده شده

ساده باید کلیدواژه مورد نظر را نوشته و با زدن دکمه جست و جو منتظر نتایج باشیم. پس از انجام جست و جو، مدارک بر حسب الفبای عنوان و یا سال انتشار به دلخواه کاربر مرتب می شوند. برای هر پاسخ اطلاعات کتابشناختی مختصر، شماره بازیابی مدرک در کتابخانه، و گاهی امکان دسترسی به مدرک به ۶ زبان رسمی سازمان ملل و شکل نگهداری آن، در صورتی که غیرکتابی باشد، ارائه می شود. امکان دسترسی به پیشینه های مارک

UN Document Symbol:	[ST/DPI/PRESS/JSJ/SM/90 SG/SM/9036
Issuing Body / Session:	ST/DPI/PRESS/SG/SM/ ***
Title:	Secretary-General, in message to Nobel Peace Laureates, urges them to make their voices heard in review of global security : [message, to the 4th World Summit of Nobel Peace Laureates, Rome, 28 November 2003] / [on behalf of the Secretary-General by the Director, United Nations Information Centre]

تصویر ۳. نمونه ای از یکی از پیشینه های بازیابی شده در یونیس

در تجزیه موضوعی مدارک و دیگر موارد مربوط به برنامه‌ها و فعالیت‌های سازمان ملل را ارائه می‌کند و از آن به عنوان فهرست مستند موضوعی برای یونیسف و فرهنگ موضوعی برای ا.دی.اس. استفاده می‌شود. دامنه موضوعی این اصطلاحنامه چندرشته‌ای بسیار وسیع است و واژگان آن وظایف گسترده سازمان‌ها را منعکس می‌کند. از زمان انتشار این اصطلاحنامه در ۱۹۸۱، دو معیار اساسی در انتخاب توصیفگرها مدنظر بوده است:

۱. هماهنگی واژگان با واژگانی که در خود سازمان ملل به کار رفته و در مدارک آن بازتاب پیدا کرده است، و

۲. توانایی تطابق واژه‌ها با اصطلاحنامه‌های موجود در سازمان‌های فرعی سازمان ملل مانند اصطلاحنامه‌های بانک جهانی، سازمان بهداشت جهانی، فائو، و یونسکو جهت تسهیل مبادله اطلاعات با سایر سازمان‌های سیستم ملل متحد.

اصطلاحنامه یونیسف به‌طور مداوم

گسترش می‌یابد و روزآمد می‌شود. واژگان جدید براساس نیاز پیشنهاد و به‌صورت موقت استفاده می‌شوند تا بعد از بحث و بررسی به‌طور رسمی پذیرفته شوند و سپس به ۶ زبان رسمی ترجمه می‌شوند. بنابراین، استفاده کنندگان در مراحل مختلف با واژگان جدیدتری روبه‌رو می‌شوند. آخرین ویرایش چاپی اصطلاحنامه در سال ۱۹۹۵ منتشر شد. بعد از آن تصمیم گرفته شد که این اصطلاحنامه به جای ۳ زبان به ۶ زبان رسمی سازمان ملل منتشر شود. با اضافه شدن مدخل‌های مختلف به اصطلاحنامه، تعداد واژگان موجود به ۷۰۰۰ رسید. از آنجا که انتشار چنین اصطلاحنامه‌ای به ۶ زبان بسیار پرهزینه و گران تمام می‌شد، چهارمین ویرایش آن به شکل الکترونیکی درآمد و ابتدایی‌ترین نسخه آن از نوامبر ۲۰۰۱ به کار افتاد، و در واقع اولین ویرایش به ۶ زبان رسمی سازمان ملل است.

با استفاده از یک جست‌وجوی ساده می‌توان واژه‌ها را در اصطلاحنامه جست‌وجو

Search for the following word(s)

1

Words may be truncated with an asterisk (*)

Select Search type:

- Simple Search (Searches terms and cross-reference fields only.)
 Full-text Search (Searches anywhere in the record, including related terms and notes.)

Select search logic:

- Match this phrase
 Match ALL of these words (Boolean And)
 Match ANY of these words (Boolean Or)

تصویر ۴. جعبه جست‌وجوی اصطلاحنامه تخصصی کتابخانه داگ هامرشولد

کرد. تفاوتی نمی‌کند که واژه وارد شده جزء واژگان پذیرفته شده و مستند اصطلاحنامه باشد و یا از دسته واژگان پذیرفته نشده و ارجاعی، در هر صورت شما کلمات پذیرفته شده مرتبط با کلیدواژه خود را مشاهده خواهید کرد. پاسخ شما به ۶ زبان رسمی سازمان ملل یعنی انگلیسی، چینی، فرانسه، روسی، اسپانیایی، و عربی نشان داده می‌شود و با انتخاب گزینه موجود می‌توانید روابط عام و خاص و مرتبط را نیز درباره هر واژه ببینید. کلیه واژه‌های مرتبط و هم خانواده به صورت پیوند هستند.

پرسیده می‌شوند، به وجود آمده است و دسترسی به نشانه مدارک یا شماره فروش اسناد سازمان ملل از ۱۹۴۶ به بعد را میسر می‌سازد. تمرکز پایگاه بر انتشارات و اسناد جاری شامل گزارش‌های سالانه کمیسیون‌ها و کمیته‌ها، انتشارات سالانه، و گزارش‌های کنفرانس‌های مهم و بیانیه‌های مجمع عمومی است. اطلاعات هر مدرک به ترتیب تاریخی و به منظور سهولت دسترسی و تعیین جدیدترین مدارک نمایش داده می‌شود.

در میان نشانه مدارکی که به راحتی توسط UN-I-Que بازیابی می‌شوند می‌توان به تصمیمات پذیرفتن کشورها در سازمان ملل، تعیین سال‌ها و دهه‌های بین‌المللی (مانند سال گفت‌وگوی تمدن‌ها)، سخنرانی‌ها در مجامع عمومی سازمان ملل، گزارش‌های کمیته‌ها و کمیسیون‌های مختلف، گزارش‌های

۲. سیستم درخواست‌های اطلاعاتی سازمان ملل^{۲۱} UN-I-QUE یک پایگاه مرجع است که به منظور پاسخگویی به سؤالاتی که غالباً

UN-I-QUE : United Nations Info Quest

Search for the following title(s):

Match this phrase

Match ALL of these words (Boolean And)

Match ANY of these words (Boolean Or)

Use * to search for word variants ("child*" will also find "children"; "wom*n" will find "woman" and "women").

of results to display at a time:

Last updated: 13 April 2006

تصویر ۵. جعبه جست‌وجوی خدمات UN-I-Que

در زمینه حقوق بشر و قوانین بین‌الملل، گزارش کنفرانس‌های سازمان ملل، و مدارک مرتبط با عملکردها در زمینه صلح بین‌الملل اشاره کرد (۷).

۳. مرکز اخبار سازمان ملل^{۲۲}

مرکز اخبار سازمان ملل سایتی به ۶ زبان رسمی سازمان ملل راه‌اندازی کرده است. در این سایت شما قادر خواهید بود عنوان مهم‌ترین اخبار روز را همراه با پیوندهایی به متن کامل خبر ببینید. در نهایت فهرستی از مهم‌ترین اخبار وجود دارد که در زیر چندین سرعنوان موضوعی مرتب شده‌اند. در این صفحه وب آخرین اخبار مجامع عمومی و سایر ارکان سازمان ملل و نیز اخبار کنفرانس‌ها قابل جست‌وجو هستند. پیوندهایی به مرکز رادیو و تلویزیون سازمان ملل، مجلات خبری سازمان، مراکز اطلاعاتی سازمان ملل متحد، مانند مرکز اسناد و نقشه‌ها

و پایگاه‌های اطلاعاتی نیز در این صفحه به چشم می‌خورند، در کنار آنها موتورهای جست‌وجویی برای جست‌وجوی اخبار مختلف و مطالعه عنوان‌های خبری رسانه‌های عمومی، روزنامه‌ها، و مجلات خبری پیش‌بینی شده است. در واقع این مرکز پایگاه اطلاعاتی کاملی برای دسترسی به اخبار و اطلاعات سازمان ملل است (۱۵).

وب سایت مرکز اخبار سازمان ملل متحد، امکان جست‌وجوی مطبوعات و رسانه‌ها را در بخشی با عنوان Press Release در اختیار کاربران قرار می‌دهد. سابقه اطلاعات در این بخش به اکتبر ۱۹۹۵ برمی‌گردد و کاربر قادر است در منابع جاری و گذشته‌نگر به جست‌وجو بپردازد. پس از بازیابی اطلاعات موجود در مطبوعات و رسانه‌های مختلف، در زمینه موردنظر کاربر، فهرست پاسخ‌ها بر اساس تاریخ یا ربط به نمایش گذاشته می‌شود و انتخاب هر مورد متن کامل خبر و

SEARCH FOR UNITED NATIONS PRESS RELEASES

Full text

Keywords:

"new york times"

Matching:

<All Years>

Year:

All Words

تصویر ۶. جعبه جست‌وجوی مطالب مطبوعاتی سازمان ملل

یا مطلب مطبوعاتی را به جست‌وجوگر ارائه می‌کند (۴).

۴. سیستم مدارک رسمی سازمان ملل (ا.دی.اس).

سیستم مدارک رسمی سازمان ملل متحد، اولین منبع وبی تمام متن برای ذخیره و بازیابی مدارک سازمان ملل است که در گذشته تنها از طریق اشتراک قابل دسترسی بوده است، ولی امروزه به کاربران اجازه می‌دهد که از طریق شبکه‌های پرسرعت اطلاعات مورد نظر خود را جست‌وجو و بازیابی کنند. این سیستم در محیطی امن و اقتصادی کار توزیع مدارک رسمی سازمان ملل و سایر سازمان‌ها

و نهادهای وابسته را در حداقل زمان ممکن انجام می‌دهد. ا.دی.اس شامل اسناد پارلمانی تمام متن اعم از تصمیمات و قطعنامه‌هایی است که توسط دبیرخانه سازمان ملل در نیویورک و دفتر سازمان ملل در ژنو از سال ۱۹۹۳ منتشر شده‌اند. همچنین اسناد دفتر سازمان ملل در وین از سال ۱۹۹۷ است. تمام مدارک اسناد رسمی به ۶ زبان رسمی سازمان ملل ذخیره شده‌اند. البته مدارک منتخبی نیز به زبان آلمانی موجود است.

از طرفی مدارک زیر شامل موجودی ا.دی.اس نمی‌شوند:

۱. انتشارات فروشی سازمان ملل،
۲. مجموعه پیمان‌ها و عهدنامه‌های سازمان

Language of search: English

Symbol: [Lexicon]

Symbol truncation: None Right&Left Left Right

Publication date: From (dd/mm/yyyy) [] [] [] [] To [] [] [] []

Release date: From (dd/mm/yyyy) [] [] [] [] To [] [] [] []

Job number: []

Words of the title: []

Subject: [Lexicon]

Session: []

Agenda item number: []

Full-text search: nobel prize
peace ebadi

Type of full-text search: Find all the words

تصویر ۷. جست‌وجوی پیشرفته سیستم مدارک رسمی سازمان ملل

ملل،

۳. مطالب مطبوعاتی و خلاصه اخبار،

۴. منابع اطلاعات عمومی، و

۵. برگه‌های منتشر شده غیررسمی که

سرپرگ یا صحافی ندارند.

ا.دی.اس. قابلیت انجام ۳ جست‌وجوی

ساده، پیشرفته، و جهانی را دارد. جست‌وجوی

ساده، تنها امکان جست‌وجوی مدارک از

طریق نشانه آنها و با قابلیت کوتاه‌سازی از

سمت راست براساس تاریخ انتشار را ممکن

می‌سازد. جست‌وجوی پیشرفته به استفاده‌کننده

امکان جست‌وجو براساس نشانه مدارک،

تاریخ نشر، عنوان، موضوع، و شماره مدرک

را می‌دهد. جست‌وجوی جهانی یک گزینه

جست‌وجوی اضافی و تمام متن است که

موتور جست‌وجوی متفاوتی دارد. در نتیجه،

نتایج حاصل از جست‌وجوی آن، اطلاعاتی

متفاوت با جست‌وجوی ساده و پیشرفته

می‌دهد و اطلاعاتی به زبان‌هایی به جز ۶

زبان رسمی سازمان ملل ارائه می‌کند، چرا

که برنامه نمایه‌سازی این موتور جست‌وجو

با دو موتور قبلی متفاوت است.

سیستم مدارک رسمی سازمان ملل دو

هدف عمده را دنبال می‌کند: هدف اول

به‌عنوان یک هدف کوتاه مدت معرفی

می‌شود. سیستم به دنبال این است تا تمام

مراکز سازمان ملل در سراسر جهان به‌صورت

پیوسته به سیستم متصل و کلیه مدارک منتشر

شده سازمان ملل در هر نقطه جهان در

حداقل زمان ممکن وارد سیستم شوند. هدف

بعدی که هدفی بلندمدت است گسترش

پوشش تاریخی مدارک گذشته‌نگر را از سال

۱۹۴۶ مورد توجه قرار داده است، یعنی امکان

دسترسی به کلیه مدارک سازمان ملل در طول

۶۰ سال عمر کاری این سازمان مورد نظر

است.

کلیه مدارک موجود به فرمت پی.دی.

اف. و TEXT قابل دسترسی‌اند و برای

بازیابی آنها نیاز به نرم‌افزار Adobe Acrobat

Rearer می‌باشد. نمایه‌سازی آنها براساس

داده‌های مرتبط موجود در صفحه اول مدرک

(عنوان، تاریخ، زبان، نشانه مدرک، شماره

دستورالعمل، فصل، و سازمان مربوط) انجام

می‌گیرد. دسترسی موضوعی نیز براساس

اصطلاحنامه سازمان ملل است (۳).

منابع

. کاوه‌ای، مینا. «آشنایی با سازمان ملل متحد».

آفرینش. ۱۷ اسفند ۱۳۸۳.

2. *The New Encyclopedia Britannica.*

[on-line]. Available: Britannica.com/eb/article-9039054/daghammarskjold.20may2006.

3. www.documents.un.org/welcome.asp?language=E

4. www.un.org/apps/pressreleases/

5. www.un.org/aroundworld/unics/english/about.htm

6. www.un.org/depts/dhl/collection.htm

7. www.un.org/depts/dhl/events/lecture/index.htm

8. www.un.org/depts/dhl/history.htm

9. www.un.org/depts/dhl/hours.htm

10. www.un.org/depts/dhl/products/

15. www.un.org/News htm
16. www.un.org/unlibraries/unlibe/unlibresearch.htm
17. www.unic-ir.org/refrence.library/f_unictehran.htm
18. www.unic-ir.org/unic_tehran/f_unictehran.htm
11. www.un.org/depts/dhl/resguide/symbol.htm
12. www.un.org/depts/dhl/sfib/introd.htm
13. www.un.org/depts/dhl/unbisnet/index.html
14. www.un.org/English

تاریخ دریافت: ۱۳۸۵/۷/۱۵

